

G7 VE BRICS-T EKONOMİLERİ İÇİN GELİR VE SERVET DAĞILIMI EŞİTSİZLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Önder BÜBERKÖKÜ

Van Yuzuncu Yıl University, Faculty of Business Administration, Department of Finance,
65080, Tuşba, Van.

ORCID: 0000-0002-7140-557X

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim YILDIRIMÇAKAR

Van Yuzuncu Yıl University, Faculty of Business Administration, Department of Economics,
65080, Tuşba, Van

ORCID: 0000-0002-1933- 9798

ÖZET

Bu çalışmada hem gelişmiş hem de gelişen piyasa ekonomileri için gelir dağılımı eşitsizliği ile servet dağılımı eşitsizliği arasındaki ilişki birinci ve ikinci nesil panel veri ekonometrisine dayalı analizlerle incelenmiştir. Gelişmiş ülke ekonomilerini temsilen G7 ülke ekonomileri, gelişen piyasa ekonomileri temsilen ise BRICS-T ekonomileri esas alınmıştır. Çalışma bulguları hem G7 hem de BRICS-T ekonomileri için gelir dağılımı ile servet dağılımı arasında uzun dönemli bir ilişki olduğu sonucuna işaret etmektedir. Çalışma bulguları ekonomik dengesizliklerin giderilmesi ve sürdürülebilir uzun dönemli ekonomik büyüme oranlarına erişilebilmesi açısından hem G7 hem de BRICS-T ülkelerindeki politika yapıcılara dönük önemli bilgiler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Gelir dağılımı eşitsizliği, servet dağılımı eşitsizliği, G7, BRICS-T, panel veri ekonometrisi

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN INCOME INEQUALITY AND WEALTH INEQUALITY FOR G7 AND BRICS-T COUNTRIES

ABSTRACT

This study examines the long-run relationship between income inequality and wealth inequality in both developed and developing market economies through analyses based on first- and second-generation panel data econometrics. G7 and BRICS-T liberal market economies are considered as representative of developed and emerging market economies, respectively. The findings indicate that there is a long-term relationship between income inequality and wealth inequality in both G7 and BRICS-T economies. The outcomes provide significant implications for policy makers in both G7 and BRICS-T countries in terms of mitigating economic imbalances and achieving sustainable long-term economic growth rates.

Keywords: Income inequality, wealth inequality, G7 countries, BRICS-T countries, panel data analyses

1.GİRİŞ

Uzun dönemli sürdürülebilir makroekonomik büyüme oranlarına sahip olabilmek tüm piyasa ekonomilerinin temel hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedefe ulaşılabilmesinde gelir ve servet dağılımı eşitsizliği gibi ekonomik eşitsizliklerin giderilebilmesi önemli bir rol oynayabilmektedir. Nitekim öneminden dolayı ilgili ekonomik dengesizliklerin makro ekonomik, finansal ve toplumsal etkileri hem literatürde hem de uygulamada sıklıkla tartışılmaktadır (Örneğin bakınız: Gülmez ve Altıntaş, 2015; Güder, 2019; Özdemir, 2019; Aradhyula vd., 2007; Darvas, 2020; Jha, 1996; Şerbetçi, 2014; Sallan Gül, 2005; Baş, 2009;

Schröder, 2011; Bilen, 2016; Atkinson, 2015; Barışık vd., 2019; Dayar ve Akıncı, 2020; Akarca, 2023; Daşdemir ve Tunalı, 2023; Çabaş ve Torun, 2022; Baloch vd.,2018).

Bu çalışmada da güncel veriler kullanılarak hem gelişmiş hem de gelişen piyasa ekonomileri için gelir dağılımı eşitsizliği ile servet dağılımı eşitsizliği arasındaki ilişki birinci ve ikinci nesil panel veri ekonometrisine dayalı analizlerle incelenmiştir.

Çalışmada gelişmiş ülke ekonomilerini temsilen G7 ülke ekonomileri, gelişen piyasa ekonomilerini temsilen ise BRICS-T ülke ekonomileri dikkate alınmıştır. Böylece gelişmiş ülke ekonomileri ile gelişen ülke ekonomileri arasında gelir ve servet dağılımı eşitsizliği arasındaki ilişki açısından belirgin farklar olup olmadığı da analiz edilebilmiştir.

2. VERİ VE METODOLOJİ

Çalışma 1980-2023 yılı arası dönemi kapsamakta ve yıllık verilerden oluşmaktadır. Çalışmanın başlangıç tarihi verilere ulaşılabilirlik özelliğine göre belirlenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında birinci nesil panel veri ekonometrisine ilişkin analizlere yer verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle Maddala ve Wu (1999) Fisher-ADF panel birim kök testi ile gelir (INC) ve servet dağılımı eşitsizliğinin (WLTH) durağanlık özellikleri incelenmiştir. Ardından, Pedroni (1999, 2004) ve Kao (1999) panel koentegrasyon testleri kullanılarak ilgili değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Son olarak ise Pesaran vd. (1999) tarafından geliştirilen panel PMG-ARDL modeli kullanılarak uzun dönem parametreleri tahmin edilmiştir. Çalışmada ikinci olarak ikinci nesil panel veri ekonometrisine dayalı analizlere yer verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle Breusch-Pagan LM, Pesaran scaled LM, Bias-corrected scaled LM ve Pesaran CD'den oluşan dört farklı yatay kesit bağımlılığı testi kullanılarak ilgili değişkenlerin yatay kesit bağımlılığı sorunu içerip içermediği incelenmiştir. Ardından yatay kesit bağımlılığı sorununu dikkate alan Breitung ve Das (2005) panel birim kök testi uygulanarak serilerin durağanlık özellikleri analiz edilmiştir. Ardından, Eberhardt ve Teal (2010) tarafından geliştirilen ve yine yatay kesit bağımlılığı sorunu dikkate alan AMG (Augmented Mean Group estimator) tahmincisiyle uzun dönem parametreleri tahmin edilmiştir. Gelir dağılımı eşitsizliğini temsilen en yüksek gelire sahip %1'lik kesimin toplam gelirden aldığı pay dikkate alınırken, servet dağılımı eşitsizliğini temsilen ise yine en yüksek servete sahip %1'lik kesimin toplam servetten aldığı pay dikkate alınmıştır. Bu değişkenlere ilişkin veriler World Inequality Database'ten temin edilmiştir (<https://wid.world/data/>). Seriler doğal olarak % cinsinden ifade edildiğinden logaritmaları alınmayıp doğal halleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Daha önce de ifade edildiği gibi çalışmada öncelikle birinci nesil panel veri ekonometrisine ilişkin analizlere yer verilmiştir. Bu kapsamda uygulanan Fisher-ADF panel birim kök testi sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur. Bulgular incelendiğinde hem G7 hem de BRICS-T ülke ekonomileri için inceleme kapsamındaki değişkenlerin I(1) oldukları anlaşılmaktadır. Bu da ilgili değişkenlerin koentegrasyon analizinde kullanılabileceği anlamına gelmektedir.

Tablo 1. Fisher ADF panel birim kök testi sonuçları

	Model: C	Model: C&T
Düzey	Choi Z-stat	Choi Z-stat
G7		
INC	-0.15305[0.4392]	-0.75349 [0.2256]
WLTH	-0.5582[0.2884]	-0.1516 [0.4397]
BRICS-T		
INC	0.45763[0.6764]	2.9503[0.9984]
WLTH	0.4637[0.6786]	-1.1299[0.1293]
Birinci fark		
G7		

INC	-9.9239*[0.0000]	-8.3634*[0.0000]
WLTH	-10.7446*[0.0000]	-9.5236*[0.0000]
BRICS-T		
INC	-9.6815*[0.0000]	-9.0346*[0.0000]
WLTH	-9.6739*[0.0000]	-8.9283*[0.0000]

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Maksimum gecikme uzunluğu 2 olacak şekilde optimal gecikme uzunluğu SIC ile belirlenmiştir.

Kao (1999) panel koentegrasyon testine ait bulgular Tablo 2’de sunulmuştur. Bulgular incelendiğinde hem G7 hem de BRICS-T ülke ekonomileri için %5 veya daha iyi bir anlamlılık düzeyinde değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 2. Kao (1999) panel koentegrasyon testi sonuçları

	ADF Test istatistiği	Olasılık değeri
G7		
Model : INC / WLTH	-2.7434	0.0030*
Model : WLTH / INC	-2.4250	0.0077*
BRICS-T		
Model : INC / WLTH	-2.7762	0.0027*
Model : WLTH / INC	-2.0188	0.0218**

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Maksimum gecikme uzunluğu 2 olacak şekilde optimal gecikme uzunluğu SIC ile belirlenmiştir.

Uzun dönem parametre tahmin sonuçlarına gelince, bu kapsamda elde edilen bulgular Tablo 3 ve 4’te sunulmuştur. Öncelikle G7 ülke ekonomileri için elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, gelir ve servet dağılımı eşitsizliğinin uzun dönemde birlikte hareket ettikleri ve birbirleri üzerinde pozitif ve istatistiki olarak anlamlı etkiler doğurdukları anlaşılmaktadır.

Tablo 3. G7 ekonomileri için panel PMG-ARDL modelinin parametre tahmin sonuçları

G7	Panel PMG-ARDL (1,1)
Model : INC/ WLTH	
Uzun dönem katsayıları	
WLTH	0.3853*[0.0000]
Kısa dönem katsayıları	
ECT	-0.0973*[0.0000]
Δ WLTH	0.6067*[0.0132]
C	0.0022*[0.0000]
Log-Likelihood	1178.861
G7	
Model : WLTH / INC	
Uzun dönem katsayıları	
INC	0.4267*[0.000]
Kısa dönem katsayıları	
ECT	-0.1500**[0.0270]
Δ INC	0.3707*[0.0000]
C	0.0273**[0.0157]
Log-Likelihood	1194.605

*,**,*** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. ECT, hata düzeltme terimini göstermektedir. Maksimum gecikme uzunluğu 12 olacak şekilde optimal gecikme uzunluğu SIC kriteri ile belirlenmiştir.

BRICS-T ülke ekonomileri için elde edilen bulgular değerlendirildiğinde ise gelir ve servet dağılımı eşitsizliğinin birbirleri üzerinde pozitif ve istatistiki olarak anlamlı etkileri olduğu ifade edilebilir. Fakat gelir dağılımı eşitsizliğinin bağımlı değişken olduğu model yapısında hata düzeltme teriminin %10 anlamlılık düzeyinde bile istatistiki olarak anlamlı olmadığı, ancak %12 anlamlılık düzeyinde negatif ve istatistiki olarak anlamlı sayılabileceği de unutulmamalıdır.

Tablo 4. BRICS-T ekonomileri için panel PMG-ARDL modelinin parametre tahmin sonuçları

BRICS-T	Panel PMG-ARDL (1,0)
Model : INC/ WLTH	
Uzun dönem katsayıları	
WLTH	0.8516*[0.0000]
Kısa dönem katsayıları	
ECT	-0.1613[0.1199]
C	-0.0088[0.1747]
Log-Likelihood	919.7930
BRICS-T	
Model : WLTH / INC	
Uzun dönem katsayıları	
INC	1.1077*[0.0000]
Kısa dönem katsayıları	
ECT	-0.1842*[0.0100]
C	0.0256*[0.0000]
Log-Likelihood	812.4995

*,**,*** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Köşeli parantez içerisindeki değerler olasılık değerleridir. ECT, hata düzeltme terimini göstermektedir. Maksimum gecikme uzunluğu 12 olacak şekilde optimal gecikme uzunluğu SIC kriteri ile belirlenmiştir.

Fakat bu aşamaya kadar yapılan analizlerin en temel eksikliği, olası yatay kesit bağımlılığı sorununu dikkate almamalarıdır. Bu nedenle çalışmanın bu aşamasında ikinci nesil panel veri ekonometrisine dayalı analizlere geçilmiştir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle ilgili dört adet yatay kesit bağımlılığı testi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur. Bulgular incelendiğinde hem G7 hem BRICS-T ülke ekonomileri için ilgili her iki değişkenin de geleneksel anlamlılık düzeylerinde yatay kesit bağımlılığı sorunu olmadığı ifade eden Ho hipotezini reddettiği anlaşılmaktadır. Bu da inceleme kapsamındaki tüm değişkenlerin yatay kesit bağımlılığı sorunu içerdiği anlamına gelmektedir. Bu nedenle çalışmada serilerin durağanlık özelliği incelenirken bu hususu dikkate alan Breitung ve Das (2005) ikinci nesil panel birim kök testinden (Tablo 6) yararlanılmıştır.

Tablo 5. Yatay kesit bağımlılığı testi sonuçları

	Test istatistiği	Olasılık
G7 Ülkeleri		
	INC	
Breusch-Pagan LM	509.3543	0.0000*
Pesaran scaled LM	75.3547	0.0000*
Bias-corrected scaled LM	75.2733	0.0000*
Pesaran CD	22.0839	0.0000*
	WLTH	
Breusch-Pagan LM	471.4555	0.0000*
Pesaran scaled LM	69.5068	0.0000*
Bias-corrected scaled LM	69.4254	0.0000*
Pesaran CD	20.9859	0.0000*
BRICS-T Ülkeleri		
	INC	
Breusch-Pagan LM	369.1764	0.0000*
Pesaran scaled LM	64.6635	0.0000*
Bias-corrected scaled LM	64.5937	0.0000*
Pesaran CD	4.36698	0.0000*
	WLTH	
Breusch-Pagan LM	335.8640	0.0000*
Pesaran scaled LM	58.5815	0.0000*
Bias-corrected scaled LM	58.5117	0.0000*
Pesaran CD	5.5916	0.0000*

*, %1 anlamlılık düzeyini ifade etmektedirler.

Tablo 6’da sunulan bulgular incelendiğinde hem G7 hem BRICS-T ülke ekonomileri için ilgili değişkenlerin düzey değerlerinde durağan olmadıkları fakat birinci farkları alındığında durağan hale geldikleri gözlemlenmektedir. Bu durum serilerin I(1) oldukları yani birinci dereceden entegre oldukları anlamına gelmektedir. Bu kapsamda uzun dönem parametrelerini tahmin etmek için kullanılan AMG tahmincisiine ait sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur. Bilindiği gibi AMG tahmincisi ile uzun dönem parametrelerinin tahmin edilmesi için öncesinde panel koentegrasyon testleri ile değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişki olduğunun gösterilmesi gerekmektedir (Örneğin bakınız: Yapraklı vd., 2023).

Tablo 6. Breitung ve Das (2005) panel birim kök testi sonuçları

	Model C	Model C& T
G7 Ülkeleri		
Düzy		
INC	0.9664 [0.8331]	-1.2085[0.1134]
WLTH	0.1421 [0.5565]	-1.2566[0.1045]
Birinci Fark		
INC	-7.3222*[0.0000]	-5.4548*[0.000]
WLTH	-4.7157*[0.0000]	-4.1357*[0.0000]
BRICS-T Ülkeleri		
Düzy		
INC	0.9512 [0.8292]	1.1522 [0.8754]

WLTH	1.5114 [0.9347]	-0.6212 [0.2672]
Birinci Fark		
INC	-2.4079*[0.0080]	-1.4748***[0.0701]
WLTH	-5.0835*[0.0000]	-2.3934*[0.0083]

*,**,*** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Köşeli parantez içerisindeki değerler olasılık değerleridir.

BRICS-T ülkeleri için bulgular incelendiğinde uzun dönemde servet dağılımı eşitsizliğindeki %1’lik artışın gelir dağılımı eşitsizliği üzerinde yaklaşık %0.39’luk bir artışa yol açtığı anlaşılmaktadır. Gelir dağılımındaki %1’lik artışın ise servet dağılımı eşitsizliği üzerinde uzun dönemde yaklaşık %0.60’lık bir artışa yol açtığı ifade edilebilir. G7 ülke ekonomilerine ait sonuçlar incelendiğindeyse uzun dönemde servet dağılımı eşitsizliğindeki %1’lik artışın gelir dağılımı eşitsizliği üzerinde yaklaşık %0.50 birimlik bir artışa yol açtığı, gelir dağılımı eşitsizliğindeki %1’lik artışın ise uzun dönemde servet dağılımı eşitsizliği üzerinde yaklaşık %0.38’lik bir artışa yol açtığı gözlemlenmektedir.

Tablo 7. AMG uzun dönem parametre tahmin sonuçları

	Sabit terim	Eğim katsayısı
G7 Ülke ekonomileri		
Model : INC-WLTH	-0.0264[0.668]	0.4992***[0.075]
Model : WLTH-INC	0.1798*[0.000]	0.3786**[0.056]
BRICS-T Ülke ekonomileri		
Model : INC-WLTH	0.0049[0.7720]	0.3856*[0.001]
Model : WLTH-INC	0.2070*[0.003]	0.5941*[0.001]

*,**,*** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Köşeli parantez içerisindeki değerler olasılık değerleridir.

SONUÇ

Hem uygulamada hem literatürde ekonomik eşitsizliklerin uzun dönemde hem makroekonomik hem de makro finansal istikrarı bozucu etkileri olabileceği ifade edilmektedir. Gelir ve servet dağılımı eşitsizliği ekonomik eşitsizlikler arasında belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada 1980-2023 dönemi için G7 ve BRICS-T ülkeleri dikkate alarak gelir ve servet dağılımı eşitsizliğinin uzun dönemdeki etkileşimi incelenmiştir. Çalışma bulguları gerek gelişen ülke ekonomileri gerekse gelişmiş ülke ekonomileri için gelir ve servet dağılımı eşitsizliğinin uzun dönemde birlikte hareket ettiği ve birbirleri üzerinde istatistiki olarak anlamlı artırıcı etkileri olduğu sonucuna işaret etmektedir. Bu nedenle gerek merkez bankalarının gerekse hükümetlerin iç ve dış şoklara karşı daha dirençli makroekonomik ve finansal sistem kurabilmeleri için gelir ve servet dağılımı eşitsizliğiyle birlikte mücadele etmeleri gerektiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda özellikle maliye politikalarının mali disiplini de gözeterek ücret ve vergi alt başlıklarını bu sorunların giderilmesine yönelik katkı sağlayacak şekilde düzenlenmesinin önemli olduğu ifade edilebilir.

REFERANSLAR

Akarca, A. (2023). Kamu Sosyal Harcamaları Ve Gelir-Servet Eşitsizliği: Küresel Eğilim Ve Türkiye. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (Akad)*, 15(29), 346-366.

Aradhyula, S. V., Rahman, T., & Seenivasan, K. (2007). Impact Of International Trade On Income And Income Inequality. Agricultural And Applied Economics Association (Aaea) Conferences 2007 Annual Meeting, 29 July-01 August 2007, Selected Paper 175196. Portland. <https://Ageconsearch.Umn.Edu/Record/9999>

- Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: What Can Be Done?*. In *Inequality*. Harvard University Press.
- Baloch, A., Noor, Z. M., Habibullah, M. S., & Bani, N. Y. (2018). The Effect Of The Gender Equality On Income İnequality: A Dynamic Panel Approach. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 52(2), 3-17.
- Barişık, S., Bursal, M., & Tekgün, B. (2019). Ekonomik Refah Artışında Kişi Başına Gelir-Servet Tartışması. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 39-53.
- Baş, K. (2009). Küreselleşme Ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 49-70.
- Bilen, M. (2016). Küresel Servet Eşitsizliği: Piyasa Veya Devlet Eksenli Çözümde İslam Ekonomisinin Konumu. *Turkish Journal Of Islamic Economics*, 3(1).
- Breitung, J., and S. Das. 2005. Panel unit root tests under cross-sectional dependence. *Statistica Neerlandica* 59: 414–433
- Çabaş, M., & Torun, M. (2022). Oecd Ülkelerinde Cinsiyet Eşitsizliğinin Gelir Dağılımı Üzerine Etkisi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (Özel Sayı), 194-217.
- Daşdemir, E., & Tunalı, H. (2023). Sermaye Sahipliği Ve Mülkiyetin Tabana Yayılmasının İktisadi Gelir Dağılımına Etkisi. *İstanbul İktisat Dergisi*, 73(1), 533-554.
- Dayar, H., & Akıncı, A. (2020). Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Kişisel Gelir Dağılımına Etkisi. *Maliye Dergisi*, 179, 172-185.
- Güder, F. (2019). Yüksek Gelirli Ülkelerde Gelir Dağılımını Etkileyen Faktörler. *Fiscaeconomia*, 3(2), 198-216.
- Gülmez, A., & Altıntaş, N. (2015). Türkiye'de Ticari Açıklık Ve Enflasyonun Gelir Dağılımına Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz. *Kafkas University, Faculty Of Economics And Administrative Sciences Journal*, 6(9), 31-44.
- Jha, S. K. (1996). The Kuznets Curve: A Reassessment. *World Development*, 24(4), 773-780.
- Kao, C. (1999). Spurious regression and residual-based tests for cointegration in panel data. *Journal of Econometrics*, 90, 1-44.
- Özdemir, O. (2019b). Financialization And The Labor Share Of Income. *Review Of Economic Perspectives – Národohospodárský Obzor*, 19(4), 265-306.
- Pedroni, P. (1999). "Critical values for cointegration tests in heterogeneous panels with multiple regressors". *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61, 653-670. 46.
- Pedroni, P. (2004). Panel cointegration : asymptotic and finite sample properties of pooled time series tests with an application to PPP hypothesis . *Econometric Theory*, 20, 597-625
- Pesaran MH, Shin Y, Smith RP (1999) Pooled mean group estimation of dynamic heterogeneous panels. *J Am Stat Assoc* 94(446):621–634
- Sallan Gül, S. (2005). Türkiye'de Yoksulluğun Kadınsılaşması. *Amme İdaresi Dergisi*, 38(1), 25-45.
- Schröder, C. (2011). Einkommensungleichheit Und Homogamie. *Iw-Trends-Vierteljahresschrift Zur Empirischen Wirtschaftsforschung*, 38(1), 67-79.
- Şerbetçi, G. (2015). Türkiye'de Uygulanan Finansal Politikaların Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 93-116.